

TIP FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN HEKİMLİK MESLEĞİNE OLAN ADANMIŞLIK DÜZEYİNİN AKADEMİK BAŞARI ÜZERİNDEKİ ETKİSİ

**THE EFFECT OF MEDICAL FACULTY STUDENTS' LEVEL OF DEDICATION TO
THE MEDICAL PROFESSION ON ACADEMIC ACHIEVEMENT**

Mustafa ERBİR

Öğr. Gör. Dr., Yönetim ve Organizasyon Bölümü, Kayseri Üniversitesi,
Kayseri/Türkiye.

Lecturer, PhD., Management and Organization, Kayseri University,
Kayseri/Türkiye.

mus.erbir@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-6887-1561

Makale bilgisi | Article Information

DOI: 10.47994/usbad.1159597

Makale Türü / Article Type: Araştırma Makalesi / Research Article

Geliş Tarihi / Date Received: 09.08.2022

Kabul Tarihi / Date Accepted: 11.12.2022

Yayın Tarihi / Date Published: 20.12.2022

Yayın Sezonu / Pub Date Season: Aralık / December

Bu Makaleye Atıf İçin / To Cite This Article: Erbir, M. (2022). Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hekimlik Mesleğine Olan Adanmışlık Düzeyinin Akademik Başarı Üzerindeki Etkisi. *USBAD Uluslararası Sosyal Bilimler Akademi Dergisi 4(10)*, 946-965.

İntihal: Bu makale intihal.net yazılımınca taranmıştır. İntihal tespit edilmemiştir.

Plagiarism: This article has been scanned by intihal.net. No plagiarism detected.

İletişim: Web: <https://dergipark.org.tr/tr/pub/usbad>

Mail: usbaddergi@gmail.com

Öz: Bu araştırma tıp fakültesi öğrencilerinin mesleki adanmışlık düzeylerinin bazı değişkenlere göre farklılaşma durumunu ve akademik başarı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma örneklemini Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören toplam 302 kişi oluşturmaktadır. Araştırmada nicel araştırma tekniklerinden betimsel tarama ve ilişkiyel tarama modelleri kullanılmıştır. Veriler çevrimiçi platformlar aracılığıyla ve yüz yüze anket yöntemi ile toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS ve AMOS programları aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırma sonuçlarına bakıldığında kadınların erkeklere göre, kendi isteği ile tıp fakültesini tercih edenlerin diğerlerine göre, yurtdışında çalışma planı olanların yurtdışında çalışma planı olanlara göre, uzmanlık hedefi olanların uzmanlık hedefi olmayanlara göre ve kamu veya üniversitede çalışmayı planlayanların diğer gruplara göre mesleki adanmışlık düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın yaş, sınıf ve aile hekim olup olmaması durumlarına göre mesleki adanmışlık düzeyinde anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Ayrıca mesleki adanmışlık düzeyi ile akademik başarı arasında pozitif ve anlamlı bir korelasyon bulunmakta ve mesleki adanmışlık düzeyi akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir.

Anahtar Kelimeler: Mesleki Adanmışlık, Akademik Başarı, Hekimlik Mesleği

Abstract: This research was conducted to determine the differentiation status of the level of professional dedication towards the medical profession of Medical Faculty students according to some variables and its effect on academic achievement. The research sample consists of a total of 302 people studying at Erciyes University Faculty of Medicine. In the research, descriptive survey and relational survey models, which are quantitative research techniques, are used. The data were collected by survey method through online platforms and face to face. The collected data are analyzed through SPSS and AMOS programs. According to the results of the research, it is found that the levels of professional dedication of women compared to men, those who voluntarily preferred medical school compared to others, those who have a domestic work plan compared to those who have a work plan abroad, those who have a specialization goal compared to those who do not have a specialization goal, and those who plan to work in public or universities compared to other groups are found to be significantly higher. On the other hand, there is no significant difference in the level of professional dedication according to age, class and being a doctor in family or not. In addition, there is a positive and significant correlation between the level of professional dedication and academic achievement, and the level of professional dedication positively affects academic achievement.

Key Words: Professional Dedication, Academic Achievement, Medical Profession

Giriş

Tıp fakülteleri insanlık için kutsal sayılabilecek bir meslek olan hekimlik mesleğini icra edecek öğrencileri yetiştirmektedir. Bu bağlamda ülkenin sağlıklı bir topluma sahip olabilmesinin yolu öğrencilerin iyi bir eğitim almalarından, mesleklerini sevmelerinden ve elbette akademik olarak başarılı olabilmelerinden geçmektedir. Mesleğine kendini adayan bir hekimin akademik olarak da başarılı olması beklenen bir durumdur.

Tıp eğitiminin temel amacı, öğrencileri mesleki yeterliliklerle donatmak ve onları yaşam boyu öğrenmeye hazırlamaktır. Tıp öğrencileri, kazandıkları nitelikleri sürdürmek, yeni nitelikler kazanmak ve mesleki değerlere kendilerini adanmak için gerekli motivasyon ve becerileri kazanmalıdır (Aytuğ vd., 2022: 392). Söz konusu

motivasyonu sağlamanın yanında hekim adaylarının bilimsel ve teknolojik yenilikleri de yakından takip etmeleri başarılı olabilmek için gerekli şartlardan bazılarıdır. Kaldı ki teknoloji ve dijitalleşme konusunda çağı yakalamak (Davutoğlu, 2021) günümüzde tüm meslek sahiplerinin en büyük önceliklerinden biri olmalıdır.

Mesleki adanmışlık, diğer mesleklerde olduğu gibi hekimlik mesleğinde de mesleğin gereklerini yerine getirirken, gönüllü olarak iş ile ilgili konularda çaba gösterme, özverili davranma, yaptığı işe kendini vererek odaklanma olarak ifade edilebilir. Mesleğinde başarılı olabilmenin yollarından biri de akademik olarak başarıyı yakalamak olduğu için hekim adaylarının eğitimi esnasında akademik başarılarının ne düzeyde olduğu sorusuna da cevap aramak yerinde olacaktır. Bir öğrencinin akademik başarıları aynı zamanda uygulanan eğitim ve öğretim programlarının ve bunların uygulayıcıları olan okulların, üniversitelerin çalışan tüm personelin de başarıları olarak kabul edilmektedir (İşler, 2016). Bu nedenle eğitim kurumları, öğrenci başarısının artırılması için başarıyı etkileyen faktörlerin neler olduğunu yani başarının gerçek nedenlerini belirleyerek, bu konudaki eksiklikleri tamamlamak zorundadır (Sarpkaya, 2008). Başarılı olabilmenin yolunu keşfeden eğitim kurumları da kurumsal olarak başarıyı yakalayabilir.

Aslında akademik başarı öğrencilerin en büyük motivasyon veya bunun tam tersi kaygı kaynağıdır. Zira öğrenciler açısından akademik başarı büyük önem arz etmektedir. Başarısız olma düşüncesi ise endişeye sevk etmektedir. Başarısız olma korkusu yaşayan öğrencilerin kaygı düzeyi yükselerek, kimi zaman psikolojik rahatsızlıklarla karşılaşabilmektedirler (Kavcar, 2011). Bu durum mesleğe bağlılık veya mesleki adanmışlık düzeylerinde bir düşüşe sebep olabilmektedir.

Literatüre bakıldığında çok sayıda akademik başarı ve mesleki adanmışlık konularında yapılan araştırmalara rastlanmaktadır. Ancak mesleki adanmışlık düzeyi ile akademik başarı arasındaki ilişkiyi veya mesleki adanmışlığın akademik başarı üzerindeki etkisini ele alan ulusal veya uluslararası bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durumda araştırmanın literatürdeki bu boşluğu doldurabilecek nitelikte bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Bu araştırmada ilk olarak, hekimlerin mesleki adanmışlık düzeyinin ve akademik başarıyı gösteren en önemli veri olan genel not ortalamasının (GANO) ne durumda olduğu ve hangi değişkenlere göre farklılaşma gösterdiği betimsel olarak ele alınmaktadır. Daha sonra mesleki adanmışlık ile akademik başarı arasında herhangi bir anlamlı ilişkinin olup olmadığı test edilmektedir. Sonrasında ise mesleki adanmışlık düzeyinin hekim adayının akademik başarıları üzerinde bir etki gösterip göstermediği test edilmektedir.

1. KAVRAMSAL ÇERÇEVE

Araştırma kapsamında tıp fakültesi öğrencilerinin mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarı durumları ele alındığından kavramlar bu bölümde teorik olarak ele alınmaktadır.

1.1. Mesleki Adanmışlık Kavramı

Mesleki adanmışlık, kişinin mesleğinin hayatında ne kadar önemli olduğunun anlaşılması ve mesleği ile ilgili yaptığı çalışma neticesinde, mesleğinin o kişinin yaşamında sahip olduğu yeri algılama şeklidir (Karagöz, 2007: 7-9). İşletmelerin rekabette avantajı yakalayabilmeleri için gayret gösteren kişilerin adanmışlık düzeylerinin yüksek olması beklenir (Stringer, 2007: 16). Mesleğine adanmış bir kişinin "dünyada gördüğüm en eğlenceli iş, işe gitmeyi sabırsızlıkla bekliyorum." gibi cümleleri dile getirdiği sıklıkla görülmektedir (Stringer, 2007). Bu durumda yapılan işin mesleğine adanmışlık düzeyi yüksek kişiler için bir eğlence olduğu söylenebilir.

Mesleki adanmışlık Eroğlu (2007: 34) tarafından "iş görenin, mesleğinin gerektirdiği amaç ve değerlerine uygun davranma isteği ve mesleki rollerini etkin olarak yerine getirme beklentisi" olarak tanımlanmaktadır. Başka bir anlamda mesleki adanmışlık, bir mesleğe ait üyelerin söz konusu mesleğe bağlanma hissiyatı olarak tanımlanabilir (Kozikoğlu ve Senemoğlu, 2018). Bu tanıma göre mesleğe olan adanmışlık, profesyonel olarak yürütülen mesleğin çalışanlar tarafından ne derecede yaşamın odağında tutulduğu ile ilgilidir. Mesleki adanmışlık düzeyinin yüksek olmasının ve çalışanların yüksek düzeyde mesleki gayret sergilemelerinin arkasında mesleğe olan adanmışlık yatmaktadır (Tak ve Çiftçioğlu, 2008). Dolayısıyla mesleğe bağlılıkları yüksek düzeyde olan çalışanların işinden ayrılma oranı düşük, mesleği ile ilgili sahip olduğu bilgi ve donanımını artırmayı hedefleyen ve mesleğini icra ederken yüksek bir gayret sarf eden kişiler olduğu kabul edilmektedir (Çermik vd., 2010).

Mesleki adanmışlık düzeyi yüksek olan çalışanlar; yapılması gereken işler ve üstlendikleri görevlerle pozitif bir bağ kuran, işleriyle ilgili oluşabilen zorluklarla mücadele edebilen kişiler olarak ifade edilebilir (Mostar ve Rathbone, 2007: 36). Çalışanların mesleklerine olan adanmışlık düzeyleri onların yaptıkları iş ile ilgili gösterdikleri gayretle yakından ilgilidir. Bir işi yaparken gösterilen gayret, kişilerin mesleki adanmışlık düzeylerinden de etkilenmektedir (Eroğlu, 2007). Buna göre bir çalışanın mesleği ile ilgili karşısına çıkan problemlere çözüm üretebilmesi, mesleki adanmışlık düzeyi ile pozitif yönlü bir ilişkiye sahiptir (Celep, 2000).

Çalışanın işyerinde sahip olduğu içsel motivasyon, o kişinin mesleğine olan adanmışlığını göstermektedir. Mesleki adanmışlık düzeyi yüksek olan kişi daha üst seviyede işine odaklanabilir. Mesleki adanmışlık, çalışanın kendini işine vermesi, yaptığı işe derinlemesine odaklanabilmesi ve işi ile bütünleşmesi olarak değerlendirilebilir. Bir çalışanın mesleki adanmışlığı, yaptığı iş ile ilgili "gurur, önem, istek ve meydan okuma" gibi hislere sahip olduğu anlamına gelmektedir (Sawang, 2012: 179; Schaufeli ve Bakker, 2004: 295). Mesleki adanmışlık, çalışanların sergileyecekleri performansla etki edebilen en önemli faktörlerden bir tanesidir (Turhan vd., 2012).

Mesleki adanmışlık kavramı ile ilgili yapılan bilimsel araştırmalara bakıldığında, kavramın "örgütsel bağlılık düzeyi", "işe cezbolma", "örgütsel güven" ve "iş

doymu” gibi kavramlar üzerinde etkili olduğu görülmektedir (Dalay, 2007; Zöğ, 2007).

1.2. Akademik Başarı Kavramı

Akademik başarı kavramı genel anlamda eğitim sisteminin performans göstergelerinden biridir (Wibroswski, 2017). Öğrenme faaliyetinin ölçülmesi akademik başarının ölçülmesi ile gerçekleşir (Rasula ve Bukhshn, 2011). Koç vd. (2004) akademik başarı kavramını müfredatta bulunan derslerden alınan notların ortalaması olarak tanımlamıştır. Akhun (1980)’a göre akademik başarı bir öğrencinin eğitim öğretim yılı sonunda derslerden almış olduğu puanların ortalamasıdır. Tuncer ve Yılmaz (2018)’a göre akademik başarı, öğrencilerin mesleki ve toplumsal hayata daha donanımlı bir biçimde hazırlanmasını sağladığı ve geleceklerini şekillendirmede önemli katkısı olduğu için aile ve çevre açısından oldukça önemlidir.

Öğrenim düzeyi fark etmeksizin tüm eğitim kurumlarının ortak amacı öğrencilerin bilişsel gelişiminin sağlanmasıdır (Sarier, 2016). Bu gelişimin temel göstergelerinden biri de akademik başarıdır. Akademik başarı nicel bir kavram olduğu için başarının sayısal olarak ölçülür ve genel sayısal başarı düzeyi akademik başarıyı gösterir. Akademik başarı öğrencinin mezuniyet sonrası hayatını da kısmen etkilemektedir. Bazı mesleklere giriş sınavlarında akademik başarının etkisi bulunmaktadır. Akademik başarının mezuniyet sonrası yükseltile olanağı bulunmadığı için telafisi olmayan bir göstergedir.

Bir öğrencinin akademik başarısını etkileyen çok sayıda faktör bulunmaktadır. Tercih edilen ders çalışma yaklaşımı ve sosyoekonomik özellikler (Banerjee vd., 2019; Köse, 2011) akademik başarıyı etkilemektedir. Fiziki bir yetersizliğin bulunması ve zekâ seviyesi ayrıca okul öncesi eğitimin kalitesi akademik başarıyı etkilemektedir (Altun ve Çakan, 2008; Yavaş, 2007). Bunun yanında sınav kaygısı ve öğrenilmiş çaresizlik ve akademik erteleme akademik başarıyı olumsuz yönde etkilediği görülmektedir (Gündoğdu, 1994; Kabalcı, 2008; Owens ve Newbegin, 2000). Buna karşın özyönetim, motivasyon ve kişisel beceriler, yüksek çaba, motivasyon ve iyi hazırlık, uygun çevre koşulları ve öğrenme yeteneği ise akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir (Cachia vd. 2018; Forsyth vd., 2009; Özdoğan, 2001; Keskin ve Sezgin, 2009).

Sonuç olarak akademik başarıyı pozitif yönde etkileyen faktörler arasında pozitif tutum ve davranışlar olduğu söylenebilir. Bir hekimin mesleğini sevmesi ve yüksek mesleki adanmışlık düzeyinin de akademik başarıyı olumlu yönde etkileyebileceği söylenebilir.

2. Araştırma Soruları ve Hipotezleri

Araştırma kapsamında hem betimsel tarama hem de ilişkisel tarama modeli kullanıldığı için mevcut durumu ortaya koyma adına aşağıdaki sorular sorulmuş ve cevapları bulunmaya çalışılmıştır:

Soru 1: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Soru 2: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları yaşa göre farklılık göstermekte midir?

Soru 3: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları sınıfa göre farklılık göstermekte midir?

Soru 4: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları tercih nedenine göre farklılık göstermekte midir?

Soru 5: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları çalışmayı hedeflediği sektöre göre farklılık göstermekte midir?

Soru 6: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları çalışmayı hedeflediği ülke değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Soru 7: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları uzmanlık hedefine göre farklılık göstermekte midir?

Soru 8: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları ailede hekim olması değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Ayrıca ilişkisel tarama modeli sonucunda kurulan hipotezler ise şunlardır:

Hipotez 1:

H₀: Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki yoktur.

H₁: Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ile akademik başarı düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki vardır.

Hipotez 2:

H₀: Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi akademik başarıyı pozitif yönde etkilememektedir.

H₁: Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi akademik başarıyı pozitif yönde etkilemektedir.

3. METODOLOJİ

Bu araştırma tıp fakültesi öğrencileri üzerinde yapılmıştır. Araştırmada veri toplama yöntemi olarak anket kullanılmıştır. Anket uygulamasına yönelik Kayseri Üniversitesi etik kurulundan 30.12.2021 tarih ve 78 numaralı "etik kurul onayı" alınmıştır. Araştırma anketi yüz yüze ve çevrimiçi olmak üzere iki şekilde uygulanmıştır. Anket yöntemiyle toplanan veriler SPSS ve AMOS programları ile analiz edilmiştir. Araştırma kapsamında mesleki adanmışlık düzeyinin bazı değişkenlere göre farklılaşma durumunu görebilmek için betimsel tarama modeli,

mesleki adanmışlık ile akademik başarı arasındaki ilişkinin tespit edilebilmesi için ilişki tarama modeli kullanılmıştır. Kullanılacak analiz yönteminin belirlenebilmesi için gerekli varsayımlar test edilmiş ve verilerin normal dağılım sergilediği, otokorelasyon ve çoklu bağlantı sorunu bulunmadığı görülmektedir. Bundan dolayı betimsel tarama modeli kapsamında iki değişken arasındaki anlamlı farklılaşmaların tespit edilebilmesi için bağımsız örneklem T testi, ikiden fazla değişken arasındaki anlamlı farklılaşmaların tespit edilebilmesi için tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığının tespit edilebilmesi için doğrusal korelasyon analizi ve bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde bir etkisinin olup olmadığını tespit edebilmek için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

3.1. Araştırma Örnekleme

Araştırma ana kümesini Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören bireyler oluşturmaktadır. Üniversitede 6 dönemin her birinde yaklaşık 250 öğrencinin eğitim gördüğü bilinmektedir. Ancak veri toplama sürecinde birinci dönemde bulunan öğrencilerin not ortalamaları (GANO) henüz oluşmadığı için araştırmaya dahil edilmemiştir. Dolayısıyla araştırma ana kümesi ikinci dönemden altıncı döneme kadar olan yaklaşık 1250 öğrenciden oluşmaktadır.

Ana küleden örneklem almak için kullanılan formül gereği $n = \frac{Nt^2pq}{d^2(N-1)+t^2pq}$ (Yıldız vd., 2002) %95 güven aralığında anlamlı sonuçlar alabilmek için $n=294$ kişiye anket uygulamanın yeterli olduğu hesaplanmıştır.

$n = \frac{1250 \times (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5}{(0,05)^2 \times (1250-1) + (1,96)^2 \times 0,5 \times 0,5} = 294$. Araştırma kapsamında toplam 302 öğrenciye anket uygulanmıştır. Dolayısıyla örneklem grubu ana kümeyi temsil edebilecek düzeydedir.

Araştırmaya katılımcılarının dağılımı Tablo 1'de verilmektedir.

Cinsiyet	Frekans	Yüzde	Sınıf	Frekans	Yüzde
Kadın	178	58,9	2. Dönem	66	21,9
Erkek	124	41,1	3. Dönem	55	18,2
Yaş	Frekans	Yüzde	4. Dönem	58	19,2
17-19	39	12,9	5. Dönem	59	19,5
20-22	107	35,4	6. Dönem	64	21,2
23-25	141	46,7	Tercih Nedeni	Frekans	Yüzde
26 ve üzeri	15	5,0	Kendi İsteğim	235	77,8
Hedef Sektör	Frekans	Yüzde	Aile İsteği	41	13,6
Kamu	110	36,4	Diğer	26	8,6
Özel	88	29,1	Uzmanlık Hedef	Frekans	Yüzde
Üniversite	67	22,2	Var	279	92,4
Diğer	37	12,3	Yok	23	7,6
Hedef Ülke	Frekans	Yüzde	Ailede Hekim	Frekans	Yüzde
Yurtiçi	133	44,0	Var	41	13,6
Yurtdışı	169	56,0	Yok	261	86,4
Toplam	302	100	Toplam	302	100

Tablo 1: Katılımcıların Dağılımı

Tablo 1’de katılımcıların cinsiyet, yaş, sınıf, hedef sektör, hedef ülke, tercih nedeni, uzmanlık hedefi ve ailede hekim olup olmama durumu değişkenlerine göre dağılımları verilmiştir. Buna göre katılımcıların %58,9’u kadın %41,1’i erkektir. Yaş değişkenine göre en yüksek katılım düzeyi 23-25 yaş (%46,7) aralığında gerçekleşmiştir. Ayrıca sınıf değişkenine göre katılımcıların frekans ve yüzde dağılımları birbirine yakındır. Katılımcıların çoğu ileride kamu kurumlarında (%36,4) çalışmayı hedeflemektedirler. Ayrıca büyük bir kesim kariyer hedeflerini yurtdışında planlamaktadır (%56,0). Katılımcıların %77,8’i kendi isteğiyle tıp fakültesine girmiştir ve %92,4’ünün tıpta uzmanlık hedefi vardır. Birinci derece yakınlarında başka hekim olanları oranı ise %13,6’dır.

3.2. Veri Toplama Araçları

Araştırma esnasında kullanılan anket formu iki kısımdan oluşmaktadır. Birinci kısımda kişisel bilgi formu kullanılmıştır. İkinci kısımda ise “Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hekimlik Mesleğine Adanmışlık Ölçeği” bulunmaktadır.

Tıp Fakültesi Öğrencilerinin Hekimlik Mesleğine Adanmışlık Ölçeği: Ölçek, Aytuğ Koşan ve Toraman (2020) tarafından geliştirilmiştir. 9 maddeden ve tek boyuttan oluşmaktadır. Ölçekten yüksek puan alan katılımcıların hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyinin yüksek olduğu söylenebilir. Ölçek geliştirme aşamasında ölçeğin yapı geçerliliği sağlanmış ve güvenilirlik katsayısı $\alpha=0,876$ olarak hesaplanmıştır.

3.3. Geçerlilik ve Güvenilirlik

Araştırmada kullanılan ölçek daha önce farklı bir örneklem grubunda kullanıldığı için bu araştırmanın örneklemini üzerinde yapı geçerliliği tekrar test edilmiştir. Yapılan doğrulayıcı faktör analizi (DFA) sonucunda ölçeğin uyum değerlerinin yeterli olduğu (Çapık, 2014: 199) ve yapı geçerliliğinin sağlandığı görülmektedir. DFA sonuçları Tablo 2’de verilmektedir.

Ölçek Adı	χ^2	CMIN/DF	GFI	CFI	RMSEA
Mesleki Adanmışlık	24,715	2,426	0,980	0,988	0,069
Kabul Edilebilir Uyum		≤ 5	$\geq 0,900$	$\geq 0,900$	$\leq 0,80$

Tablo 2: DFA Uyum İyiliği Değerleri

Ölçeğin güvenilirlik katsayısı hesaplanmış ve Cronbach Alpha değeri $\alpha= 0,914$ olarak hesaplanmıştır.

4. BULGULAR

Araştırma sorularının cevabını bulabilmek ve hipotezleri test edebilmek için araştırma bulguları “betimsel bulgular”, “korelasyon analizi sonuçları” ve “regresyon analizi sonuçları” olmak üzere toplam üç alt başlıktan oluşmaktadır.

4.1. Betimsel Bulgular

Betimsel bulgular kapsamında bazı sürekli değişkenler arasında anlamlı düzeyde bir farklılaşmanın olup olmadığı sorularına cevap aranmaktadır.

Araştırmada mesleki adanmışlık ve akademik başarının cinsiyete göre anlamlı düzeyde farklılaşıp farklılaşmadığını bulabilmek için bağımsız örneklem t-testi yapılmış ve sonuçlar Tablo 3’de verilmiştir.

Ölçek	Cinsiyet	n	$\bar{x}$	σ	t	p
Mesleki Adanmışlık	Kadın	178	3,99	0,772	5,745	0,000*
	Erkek	124	3,44	0,904		
GANO	Kadın	178	2,97	0,410	3,261	0,001*
	Erkek	124	2,79	0,552		

Tablo 3: Cinsiyete Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 3’e göre tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları anlamlı derecede farklılık göstermektedir. Hem mesleki adanmışlık düzeyinde ($p=0.000$; $p<0,05$) hem de akademik başarıda ($p=0,001$; $p<0,05$) kadınların ortalamaları erkeklerden anlamlı derecede daha yüksektir. Kadınların mesleki adanmışlık düzeylerine yönelik ortalaması $\bar{x}=3,99$ iken erkeklerin $\bar{x}=3,44$ olarak hesaplanmıştır. Ayrıca kadınlar ($\bar{x}=2,97$) akademik açıdan erkeklerden ($\bar{x}=2,79$) daha yüksek bir GANO’ya sahiptir.

Tablo 4’te katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının yaş değişkenine göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Alt Boyutlar	Yaş Grubu	n	$\bar{x}$	σ	F	p
Mesleki Adanmışlık	17-19 yaş	39	3,83	0,709	0,568	0,637
	20-22 yaş	107	3,75	0,678		
	23-25 yaş	141	3,79	0,596		
	26 ve üzeri	15	3,51	0,642		
	Toplam	302	3,77	0,872		
GANO	17-19 yaş	39	2,95	0,536	1,115	0,343
	20-22 yaş	107	2,88	0,450		
	23-25 yaş	141	2,91	0,489		
	26 ve üzeri	15	2,70	0,460		
	Toplam	302	2,89	0,481		

Tablo 4: Yaş Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 4’de katılımcıların yaş değişkenine göre hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının anlamlı derecede farklılaşmadığı görülmektedir. Yani yaş faktörü hekim adayının mesleği adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları konusunda etkin bir rol oynamamaktadır.

Tablo 5’te katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının sınıf değişkenine göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Tablo 5’e göre katılımcıların sınıf (dönem) değişkeni bakımından hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeylerinde ve akademik başarılarında anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Yani sınıf faktörü hekim adayının mesleği adanmışlık düzeyi ve akademik başarısı konusunda etkin bir rol oynamamaktadır. Yaş ve sınıf faktörü arasında anlamlı bir korelasyon olduğu varsayılırsa bu sonuç Tablo 4’te ulaşılan sonucu da doğrulamaktadır.

Alt Boyutlar	Sınıf Grubu	n	$\bar{x}$	Σ	F	p
Mesleki Adanmışlık	2. Sınıf	66	3,78	1,075	0,909	0,459
	3. Sınıf	55	3,86	0,881		
	4. Sınıf	58	3,85	0,843		
	5. Sınıf	59	3,59	0,682		
	6. Sınıf	64	3,76	0,810		
	Toplam	302	3,77	0,872		
GANO	2. Sınıf	66	2,99	0,069	1,513	0,198
	3. Sınıf	55	2,81	0,051		
	4. Sınıf	58	2,84	0,080		
	5. Sınıf	59	2,85	0,045		
	6. Sınıf	64	2,95	0,052		
	Toplam	302	2,89	0,027		

Tablo 5: Sınıf Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 6'da katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının tercih nedenine göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Alt Boyutlar	Tercih Nedeni	n	$\bar{x}$	σ	F	p	Fark
Mesleki Adanmışlık	Kendi İsteğim (1)	235	3,99	0,672	45,819	0,000*	1>2,3
	Aile İsteği (2)	41	3,13	1,152			
	Diğer (3)	26	2,77	0,805			
	Toplam	302	3,77	0,872			
GANO	Kendi İsteğim (1)	235	2,96	0,423	16,181	0,000*	1>2,3
	Aile İsteği (2)	41	2,77	0,420			
	Diğer (3)	26	2,45	0,743			
	Toplam	302	2,89	0,481			

Tablo 6: Tıp Fakültesini Tercih Nedenine Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 6'ya göre, katılımcıların Tıp Fakültesini tercih etme nedenlerine bakıldığında en yüksek mesleki adanmışlık düzeyine sahip olan grubun ($\bar{x}= 3,99$) Kendi isteği ile hekimlik mesleğini seçen grup olduğu görülmektedir. Aynı zamanda bu grup akademik olarak en başarılı olan gruptur ($\bar{x}= 2,96$). Başka bir ifadeyle kendi isteğiyle tıp fakültesini seçen kişilerin hem mesleki adanmışlık düzeyi ($p=0,000$; $p<0,05$) diğer gruplardan daha üst düzeydedir hem de akademik başarıları ($p=0,000$; $p<0,05$) diğer gruplardan anlamlı derecede daha yüksektir.

Tablo 7'de katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının hedef sektöre göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Tablo 7'de görüldüğü gibi katılımcıların gelecekte çalışmayı hedefledikleri sektör dikkate alındığında kamuda veya üniversitelerde çalışmayı hedefleyenlerin mesleki adanmışlık düzeylerinin diğer gruplara göre anlamlı derecede yüksek düzeyde olduğu görülmektedir ($p=0,000$; $p<0,05$). Buna karşın çalışılması hedeflenen sektör dikkate alındığında katılımcıların akademik başarılarının birbirine yakın olduğu görülmektedir. Başka bir ifadeyle gelecekte kamuda veya üniversite hastanelerinde çalışmayı hedefleyen hekim adayının hekimlik mesleğine olan

adanmışlık düzeyi özel sektörde veya farklı sektörlerde çalışmayı hedefleyenlerden daha yüksek düzeydedir.

Alt Boyutlar	Hedef Sektör	N	$\bar{x}$	σ	F	p	Fark
Mesleki Adanmışlık	Kamu (1)	110	3,91	0,841	9,062	0,000*	1,3>2,4
	Özel (2)	88	3,44	0,938			
	Üniversite (3)	67	4,06	0,684			
	Diğer (4)	37	3,56	0,831			
	Toplam	302	3,77	0,872			
GANO	Kamu (1)	110	2,86	0,405	1,464	0,224	-
	Özel (2)	88	2,90	0,639			
	Üniversite (3)	67	2,99	0,375			
	Diğer (4)	37	2,81	0,409			
	Toplam	302	2,89	0,481			

Tablo 7: Hedef Sektöre Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 8’de katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının hedef ülkeye göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Ölçek	Hedef Ülke	N	$\bar{x}$	σ	t	p
Mesleki Adanmışlık	Yurtiçi	133	4,04	0,701	4,990	0,000*
	Yurtdışı	169	3,55	0,933		
GANO	Yurtiçi	133	2,96	0,441	2,279	0,023*
	Yurtdışı	169	2,84	0,505		

Tablo 8: Hedef Ülkeye Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 8’de görüldüğü gibi gelecekte yurtiçinde çalışmayı hedefleyen hekim adaylarının hem mesleki adanmışlık düzeyi ($\bar{x}= 4,04$) hem de akademik başarı düzeyi ($\bar{x}= 2,96$) yurtdışında çalışmayı hedefleyenlerden anlamlı derecede ($p=0,000$ ve $p=0,023$; $p<0,05$) daha yüksek düzeydedir. Yani gelecekte ülke içinde kalmayı hedefleyen hekim adayları kendilerini mesleklerine adanmış ve akademik açıdan daha başarılı olmuş kişilerdir.

Tablo 9’de katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının tıpta uzmanlık hedefine göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Ölçek	Uzmanlık	N	$\bar{x}$	σ	t	p
Mesleki Adanmışlık	Var	279	3,81	0,854	3,438	0,001*
	Yok	23	3,18	0,884		
GANO	Var	279	2,90	0,485	0,600	0,549
	Yok	23	2,83	0,442		

Tablo 9: Tıpta Uzmanlık Hedefine Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 9’da katılımcıların tıpta uzmanlık hedefi olanların hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyinin ($\bar{x}= 3,81$) uzmanlık hedefi olmayanlara göre ($\bar{x}= 3,18$) anlamlı düzeyde ($p=0,001$; $p<0,05$) yüksek olduğu görülmektedir. Yani uzman hekim olmak isteyen hekim adayları kendilerini mesleklerine daha yüksek düzeyde adanmıştır. Buna karşın tıpta uzmanlık hedefi olan katılımcılar ile uzmanlık hedefi

olmayan katılımcıların akademik başarıları arasında anlamlı bir fark ($p=0,549$; $p>0,05$) bulunmamaktadır.

Tablo 10'da katılımcıların mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının ailelerinde hekim olup olmama değişkenine göre farklılaşma durumu verilmektedir.

Ölçek	Ailede Hekim	n	$\bar{x}$	σ	t	p
Mesleki Adanmışlık	Evet	41	3,71	0,963	0,399	0,690
	Hayır	261	3,77	0,858		
GANO	Evet	41	2,84	0,388	-0,872	0,387
	Hayır	261	2,90	0,494		

Tablo 10: Ailede Hekim Olup Olmama Değişkenine Göre Farklılaşma Durumu

Tablo 10'a göre ailelerinde başka bir hekim olan katılımcılar ile ailelerinde hekim olmayan katılımcılar arasında mesleki adanmışlık düzeyi ve akademik başarı düzeyi arasında anlamlı bir farklılaşma bulunmamaktadır ($p=0,690$ ve $p=0,387$; $p>0,05$). Hekim adayının ailesinde başka bir hekimin bulunması durumunda kişinin mesleki adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları farklılık göstermemektedir.

4.2. Korelasyon Analizi Sonuçları

Araştırmanın bu bölümünde ele alınan iki değişken olan hekimlik mesleğine adanmışlık düzeyi ve akademik başarı arasında anlamlı bir ilişkinin olup olmadığına bakılmaktadır.

Değişkenler	Ort.	SS.	1	2
1.Mesleki Adanmışlık	3,77/5,00	0,872	1	
2.Akademik Başarı (GANO)	2,89/4,00	0,481	0,345**	1

Tablo 11: Doğrusal Korelasyon Analizi Sonuçları

Tablo 11'e göre mesleki adanmışlık düzeyi ve akademik başarı arasında 0,01 anlamlılık düzeyinde 0,345 derecesinde bir ilişki bulunmaktadır. İki değişken arasında 0,26-0,49 arasında ilişkinin bulunması ilişkideki gücün "zayıf" olarak adlandırılması anlamına gelmektedir (Kalaycı, 2014). Bu durumda araştırma değişkenleri arasında pozitif yönlü ve zayıf bir ilişkinin olduğu söylenebilir. Bu sonuç araştırmanın 1. Hipotezinde H_0 hipotezi yanlışlanmış ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

4.3. Regresyon Analizi Sonuçları

Değişkenler arasında ilişkinin varlığı tespit edildikten sonra mesleki adanmışlık düzeyinin akademik başarı üzerinde bir etkisinin olup olmadığını tespit etmek amacıyla basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır.

Tablo 12'de model özetinde görüldüğü gibi kurulan regresyon modeli bir bütün olarak anlamlıdır ($p=0,000$; $p<0,05$). Analiz sonucuna göre mesleki adanmışlık düzeyinin akademik başarı üzerinde pozitif yönlü ve anlamlı bir etkisi vardır ($p=0,000$; $p<0,05$). Bu sonuca göre akademik başarıya meydana gelen değişimin %11,9'u ($R^2=0,119$) bağımsız değişken olan mesleki adanmışlık düzeyi tarafından açıklanmaktadır. Başka bir ifadeyle hekim adayının mesleki adanmışlık düzeyindeki

artış kişinin akademik başarısının artmasında pozitif ve anlamlı bir etkiye sahiptir. Bu sonuç ile araştırmanın 2. Hipotezinde H_0 hipotezi yanlışlanmış ve H_1 hipotezi kabul edilmiştir.

Katsayılar Tablosu						
Kavramlar	B	S.Hata	Beta	t değeri	p (sig.)	d
Sabit	2,179	0,116		18,818	0,000*	2,011
Bağımsız Değişken						
Mesleki						
Adanmışlık	0,190	0,030	0,345	6,359	0,000*	
Model Özeti: $R=0,345$; $R^2=0,119$; Adj. $R^2=0,116$; $F= 40,442$; $p=0,000^*$						
Bağımlı Değişken "Akademik Başarı", $*p<0,05$						

Tablo 12: Basit Doğrusal Regresyon Analizi Sonuçları

Sonuç ve Değerlendirme

Sağlık tüm insanlar için ikamesi olmayan bir değerdir. Bundan dolayı sağlık uygulayıcıları örnekleminde yapılan her bir bilimsel araştırma büyük bir öneme sahiptir. Yönetim bilimleri alanında yapılan bilimsel araştırmalar daha çok "iş hayatında nasıl daha iyi ve daha verimli çalışırım" sorusunun cevabını aramaktadır. Farklı sektörlerde olduğu gibi sağlık sektöründe de daha iyi ve daha verimli çalışma şartlarının sağlanmasına yönelik yapılan tespitler dolaylı olarak insanların sağlığına daha fazla fayda sağlayabileceklerdir. Çünkü uygun çalışma şartlarına sahip olan sağlık profesyonelleri daha iyi hizmet verebileceklerdir.

Bu araştırmada tıp fakültesinde öğrenim gören hekim adaylarının mesleğe olan adanmışlık düzeyleri ve akademik başarıları ölçülmektedir. Araştırma kapsamında hekim adaylarının mesleki adanmışlık düzeylerinin ve akademik başarılarının hangi sürekli değişkenler özelinde farklılık gösterdiği soruları sorulmuştur. Soruların cevapları bulgular kısmında yapılan analizlerde ortaya konmuştur. Buna göre kadınların hem mesleki adanmışlık düzeyi hem de akademik başarıları erkeklerden daha yüksek bir düzeydedir. Daha önce yapılan bilimsel araştırmalarda tıp fakültesi öğrencilerinin mesleki adanmışlık düzeyleri ve akademik başarılarının sürekli değişkenlere göre farklılaşma durumunu ele alan bir araştırmaya rastlanmadığı için elde edilen bulguları farklı çalışmalarla karşılaştırma olanağı bulunmamaktadır.

Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine adanmışlık düzeylerinde cinsiyete göre farklılaşma bulunsa da yaş ve sınıf değişkenine göre anlamlı bir farklılık görülmemiştir. Aslında yaş ve sınıf faktörlerinin birbiriyle doğru orantılı olduğu düşünüldüğünde sonuçların birbirini desteklediği söylenebilir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre kendi isteğiyle tıp fakültesini tercih eden hekim adaylarının hem hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyleri hem de akademik başarıları ailesinin isteğiyle tercih edenlerden veya diğer etkenlerden dolayı tercih edenlerden daha yüksek bir düzeydedir. Bu sonuç mesleğin kişinin

kendisi tarafından bizzat istenmesinin mesleğe olan adanmışlık açısından pozitif bir faktör olabileceğini göstermiştir.

Araştırmanın bir diğer sonucuna göre gelecekte kamu veya üniversite hastanelerinde çalışmayı hedefleyen hekim adaylarının hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyleri özel sektörde veya diğer sektörlerde çalışmak isteyen hekim adaylarına göre daha yüksek bir düzeydedir. Buna karşın gelecekte çalışılması planlanan sektör kapsamında akademik başarı düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir.

Araştırmada hekim adaylarının bir kısmı gelecekte yurtiçinde çalışmayı planlarken bir kısmı yurtdışında çalışmayı planlamaktadır. Geleceğini yurtiçinde planlayan hekim adaylarının hem mesleki adanmışlık düzeyleri hem de akademik başarıları geleceğini yurtdışında planlayan hekim adaylarına göre anlamlı derecede daha yüksek bir düzeydedir.

Araştırmanın bir başka sonucuna göre mezuniyet sonrası uzmanlık hedefleyen hekim adaylarının hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyleri, uzmanlık hedefi olmayan hekim adaylarına göre daha yüksek bir düzeydedir. Buna karşın her ne kadar uzmanlık hedefi olan grubun GANO'ları daha yüksek bir ortalamaya sahip olsa da bu farklılaşma istatistiki olarak anlamlı bir fark oluşturmamaktadır.

Betimsel tarama modeli kapsamında oluşturulan soruların cevabı aranırken son olarak ailede hekim olup olmaması durumunda hekim adaylarının mesleki adanmışlık düzeyi ve akademik başarı düzeylerinde anlamlı bir farklılaşma görülmediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırmada ayrıca mesleki adanmışlık düzeyi ile akademik başarı arasında pozitif yönlü anlamlı bir ilişki olduğu tespit edilmiştir. Buna ek olarak hekim adayının mesleki adanmışlık düzeyinin akademik başarıyı olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır.

Araştırma sonuçlarına bütüncül olarak bakmak gerekirse, bir hekim adayının akademik olarak başarılı olmasının yollarından birinin de mesleki adanmışlık düzeyini artırmaktan geçtiği söylenebilir. Hekimlerin mesleki adanmışlıklarının artırılması ile dolaylı olarak akademik başarının da artırılması daha nitelikli hekimlerin yetişmesi bakımından mesleki adanmışlığın önemli bir kavram olduğu düşünülmektedir.

Hekim adaylarının mesleki adanmışlık düzeylerini artırabilmek amacıyla Tıp Fakültelerinde daha modern ortamlarda teorik ve pratik eğitimlerin verilmesi, akademik kadroların daha güncel öğretim metotlarını takip etmesi, özellikle yurtdışı öğrenci değişim programlarının yoğunlaştırılması, kurumun varsa uluslararası akreditasyon ile ilgili eksiklerinin giderilmesi ve en önemlisi hekim adaylarının iyi bir gelecek planlayabilmesi konusunda adımların atılması dikkate alınması gereken hususlardır. Zira araştırma sonucuna göre mesleki adanmışlık düzeyi yükselen öğrencinin akademik başarısı da yükselecektir.

Bilim birikimli olarak ilerleyen bir disiplindir. Bu yüzden gelecekte yapılacak olan çalışmalarda hekim adaylarının mesleki adanmışlık düzeyinin nasıl artırılacağı ve hangi bağımsız değişkenlerin hekim adayının mesleki adanmışlık düzeyini artırdığı veya aracılık ettiği gibi konuların araştırmacılar tarafından ele alınması tavsiye edilmektedir.

KAYNAKÇA

Akhun, İ. (1980). Akademik Başarının Kestirilmesi (Çoklu Regresyon Yaklaşımının Uygulanmasına İlişkin Bir Araştırma). *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi* 9(1), 325-334.

Altun, S., & Çakan, M. (2008). Öğrencilerin Sınav Başarılarına Etki Eden Faktörler: LGS/ÖSS Sınavlarındaki Başarılı İller Örneği, *İlköğretim Online* 7(1), 157-173.

Aytuğ-Koşan, A. M., & Toraman, C. (2020). Development and Application of The Commitment to Profession of Medicine Scale Using Classical Test Theory and Item Response Theory, *Croatian Medical Journal* 61(5), 391-400.

Banerjee, Y., Akhras, A., Khamis, A. H., Alsheikh-A., & Davis, D. (2019). Investigating the Relationship Between Resilience, Stress-Coping Strategies, and Learning Approaches to Predict Academic Performance in Undergraduate Medical Students: Protocol for a Proof-of-Concept Study. *JMIR Res Protoc* 8, e14677.

Cachia, M., Lynam, S., & Stock, R. (2018). Academic Success: Is It Just About the Grades?. *Higher Education Pedagogies* 3(1), 434-439.

Celep, C. (2000). *Eğitimde Örgütsel Adanma ve Öğretmenler*. Ankara: Anı Yayıncılık.

Çapık C. (2014). Geçerlik ve Güvenirlik Çalışmalarında Doğrulayıcı Faktör Analizinin Kullanımı, *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi* 17(3), 196-205.

Çermik, H., Doğan, B., & Şahin, A. (2010). Sınıf Öğretmenliği Öğretmen Adaylarının Öğretmenlik Mesleğini Tercih Sebepleri. *Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 28(2), 201-212.

Dalay, G. (2007). The Relationship Between the Variables of Organizational Trust, Job Engagement, Organizational Commitment and Job Involvement. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 209238.

Davutoğlu, N. A. (2021). Tekno Yönetim Yapısı ve Altyapısını Oluşturan Gizli Güçler. *Journal of Social and Humanities Sciences Research* 8(68), 841-853.

Eroğlu, S. (2007). Toplam Kalite Yönetimi Uygulanan Ortaöğretim Kurumlarında Öğretmenlerin Örgütsel Adanmışlık ve Motivasyon Düzeyleri. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 206554.

Forsyth, D. R., Story, P. A., Kelley, K. N., & McMillan, J. H. (2009). What Causes Failure and Success? Students' Perceptions of Their Academic Outcomes. *Social Psychology of Education* 12(2), 157-174.

Gündoğdu, M. (1994). İlköğretim Okulu 6. Sınıf Öğrencilerinde Öğrenilmiş Çaresizlik, Sınav Kaygısı ve Akademik Başarı Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 36266.

İşler, G. (2016). Anadolu Liselerinde Akademik Başarının Artırılmasına Yönelik Yönetici ve Öğretmen Görüşleri. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 450131.

- Kabalıcı, T. (2008). Akademik Başarının Yordayıcısı Olarak Benlik Saygısı, Sınav Kaygısı ve Sosyo- Demografik Değişkenler. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 231470.
- Kalaycı, S. (2014). *SPSS Uygulamalı Çok Değişkenli İstatistik Teknikleri*. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Karagöz, L. (2007). İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Görüşlerine Göre Örgütsel Adanma ile Örgütsel Yurttaşlık Davranışları Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 241920.
- Kavcar, B. (2011). Duygusal Zekâ ile Akademik Başarı ve Bazı Demografik Değişkenlerin İlişkileri: Bir Devlet Üniversitesi Örneği. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 273328.
- Keskin, G., & Sezgin, B. (2009), Bir Grup Ergende Akademik Başarı Durumuna Etki Eden Etmeler Belirlenmesi, *Fırat Sağlık Hizmetleri Dergisi* 4(10), 3-18.
- Koç M., Avşaroğlu S., & Sezer A. (2004). Üniversite Öğrencilerinin Akademik Başarıları ile Problem Alanları Arasındaki İlişki. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 11, 483-499.
- Kozikoğlu, İ., & Senemoğlu, N. (2018). Öğretmenlik Mesleğine Adanmışlık Ölçeğinin Geliştirilmesi: Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Journal of Human Sciences*, 2414-2625.
- Köse, M. R. (2011). Aile Sosyoekonomik ve Demografik Özellikleri ile Okul ve Özel Dershanenin Liselere Giriş Sınavına Katılan Öğrencilerin Akademik Başarıları Üzerindeki Etkileri. *Eğitim Bilim Toplum* 5(17), 46-77.
- Mostert, K., & Rathbone, A. D. (2007). Work Characteristics, Work-Home Interaction and Engagement of Employees in the Mining Industry. *Management Dynamics: Journal of the Southern African Institute for Management Scientists* 16(2), 36-52.
- Owens, A. M., & Newbegin, I. (2000). Academic Procrastination of Adolescents in English and Mathematics: Gender and Personality Variations. *Journal of Social Behavior and Personality* 15(5), 111-124.
- Özdoğan, B. (2001). Altı-On İki Yaşlarındaki Çocukların Eğitimi ve Okul Başarıları. *Eğitim ve Bilim* 26(120), 3-7.
- Rasula, S., & Bukhshb, Q. (2011). A study of Factors Affecting Students Performance in Examination at University Level. *Procedia Soc Behav Sci* 15, 2014-2017.
- Sarıer, Y. (2016). Türkiye’de Öğrencilerin Akademik Başarısını Etkileyen Faktörler: Bir Meta-Analiz Çalışması. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi* 31(3), 609-627.
- Sarpkaya, R. (2008). *Türk Eğitim Sistemi ve Okul Yönetimi*. Ankara: Anı.
- Sawang, S. (2012). Is There an Inverted U-Shaped Relationship Between Job Demands and Work Engagement: The Moderating Role of Social Support? *International Journal of Manpower* 33(2), 178-186.
- Schaufeli, W. B., & Bakker, A. B. (2004). Job Demands, Job Resources, and Their Relationship with Burnout and Engagement: A Multi-Sample Study. *Journal of Organizational Behavior: The International Journal of Industrial, Occupational and Organizational Psychology and Behavior* 25(3), 293-315.
- Stringer, C. (2007). The Relationship Between Strategic Alignment, Meaningful Work, and Employee Engagement. (Doktora Tezi). Tez Erişim Adresi: <https://www.proquest.com/openview/eba919ecdb2a912a703fcc10d63969ee/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>

Tak, B., & Çiftçioğlu, B. A. (2008). Mesleki Bağlılık ile Çalışanların Örgütte Kalma Niyeti Arasındaki İlişkiyi İncelemeye Yönelik Görgül Bir Çalışma. *Ankara Üniversitesi SBF Dergisi*, 155-178.

Tuncer, M., & Yılmaz, Ö. (2018). Sınıf Öğretmenliği Üçüncü Sınıf Öğrencilerinin Akademik Başarı Durumlarının Çeşitli Değişkenlere Göre Değerlendirilmesi. *İnsan ve Toplum Bilimleri Araştırmaları Dergisi* 7(1), 481-493.

Turhan, M., Demirli, C., & Nazik, G. (2012). Sınıf Öğretmenlerinin Mesleğe Adanmışlık Düzeyine Etki Eden Faktörler: Elazığ Örneği. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi* 21, 179-192.

Wibrovski, C. R., Matthews W. K., & Kitsantas, A. (2017). The Role of A Skills Learning Support Program on First-Generation College Students Self-Regulation, Motivation, and Academic Achievement: A Longitudinal Study. *J Coll Stud Retent* 19, 317-332.

Yavaş, B. (2007). İlköğretim 5. Sınıf Öğrencilerinin Empati Becerileri ile İlköğretim 5. Sınıf Öğretmenlerinin Akademik Başarıları Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 191709.

Yıldız, N., Akbulut, Ö., & Bircan, H. (2002), *İstatistiğe Giriş*. (3. Baskı). Erzurum: Aktif Yayınevi.

Zöğ, H. (2007). İstanbul ili Kağıthane İlçesinde Görev Yapan İlköğretim Okulu Öğretmenlerinin Örgütsel Adanmışlıkları ile İş Doyumları Arasındaki İlişki. (Yüksek Lisans Tezi). *YÖK Ulusal Tez Merkezi*. 219318.

GENİŞLETİLMİŞ ÖZET: Tıp fakülteleri üniversitelerin en kritik eğitim birimlerinden biridir. Çünkü hekimlik mesleği insan sağlığı ile ilgili olduğu için kutsal sayılan bir meslektir. Tıp fakülteleri de kutsal bir meslek olarak görülen hekimlik mesleğini icra edecek öğrencileri yetiştirmektedir. Bu bağlamda ülkelerin sağlıklı bir topluma sahip olabilmelerinin yollarından biri de tıp öğrencilerinin iyi bir eğitim almalarından, mesleklerini sevmelerinden ve elbette akademik olarak başarılı olabilmelerinden geçmektedir. Son dönemde bir taraftan 2019 Aralık ayında Çin’de başlayan, pandemiye dönüşen ve etkisi halen görülen Kovid-19 salgını bir taraftan son yıllarda hekimlerin çalışma şartlarında yaşanan birtakım zorluklar bu tür araştırmaların yapılmasına zemin hazırlamaktadır. Bu araştırma Tıp Fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine yönelik mesleki adanmışlık düzeyinin bazı değişkenlere göre farklılaşma durumunu ve akademik başarı üzerindeki etkisini belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırma örneklemini Erciyes Üniversitesi Tıp Fakültesinde öğrenim gören toplam 302 kişi oluşturmaktadır. Katılımcılar cinsiyet, yaş, eğitim görülen sınıf, tıp fakültesini seçme nedeni, ileride çalışılması hedeflenen sektör, hedef ülke, tıpta uzmanlık hedefi ve ailede hekim olup olmama durumlarına göre farklılıklar göstermektedir. Araştırmaya katılanların %58,9’u kadın %41,1’i erkektir. Yaş değişkenine göre en yüksek katılım düzeyi 23-25 yaş (%46,7) aralığında gerçekleşmiştir. Sınıf değişkenine göre katılımcıların frekans ve yüzde dağılımları birbirine yakındır. Katılımcılar en çok ileride kamu kurumlarında (%36,4) çalışmayı hedeflemektedirler. Ayrıca büyük bir kesim kariyer hedeflerini yurtdışında planlamaktadır (%56,0). Katılımcıların %77,8’i kendi isteğiyle Tıp Fakültesine girmiştir ve %92,4’ünün tıpta uzmanlık hedefi vardır. Birinci derece yakınlarında başka hekim olanları oranı ise %13,6’dır. Araştırmada nicel araştırma tekniklerinden betimsel tarama ve ilişkiyel tarama modelleri kullanılmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kapsamında cevabı aranan sorular şunlardır:

Soru 1: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları cinsiyete göre farklılık göstermekte midir?

Soru 2: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları yaşa göre farklılık göstermekte midir?

Soru 3: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları sınıfa göre farklılık göstermekte midir?

Soru 4: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları tercih nedenine göre farklılık göstermekte midir?

Soru 5: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları çalışmayı hedeflediği sektöre göre farklılık göstermekte midir?

Soru 6: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları çalışmayı hedeflediği ülke değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Soru 7: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları uzmanlık hedefine göre farklılık göstermekte midir?

Soru 8: Tıp fakültesi öğrencilerinin hekimlik mesleğine olan adanmışlık düzeyi ve akademik başarıları ailede hekim olması değişkenine göre farklılık göstermekte midir?

Araştırmada kullanılan ilişkisel tarama modeli kapsamında da mesleki adanmışlık düzeyi ile akademik başarı arasında bir ilişkinin olup olmadığı ve mesleki adanmışlık düzeyinin akademik başarı üzerinde bir etkisinin olup olmadığı test edilmiştir. Veriler çevrimiçi platformlar aracılığıyla ve yüz yüze anket yöntemi ile toplanmıştır. Toplanan veriler SPSS ve AMOS programları aracılığıyla analiz edilmiştir. Araştırmada kullanılan ölçeklerin geçerlilik ve güvenilirlik testleri yapılmıştır. Ölçeğin Cronbach Alpha değeri $\alpha = 0,914$ olarak hesaplanmıştır. Kullanılacak analiz yönteminin belirlenebilmesi için gerekli varsayımlar test edilmiş ve verilerin normal dağılım sergilediği, otokorelasyon ve çoklu bağlantı sorunu bulunmadığı görülmektedir. Bundan dolayı betimsel tarama modeli kapsamında iki değişken arasındaki anlamlı farklılaşmaların tespit edilebilmesi için bağımsız örneklem T testi, ikiden fazla değişken arasındaki anlamlı farklılaşmaların tespit edilebilmesi için tek yönlü ANOVA testi uygulanmıştır. Ayrıca değişkenler arasında doğrusal bir ilişki olup olmadığının tespit edilebilmesi için doğrusal korelasyon analizi ve bağımsız değişkenin bağımlı değişken üzerinde bir etkisinin olup olmadığının tespit edilebilmesi için basit doğrusal regresyon analizi yapılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre kadınların erkeklere göre, kendi isteği ile tıp fakültesini tercih edenlerin diğerlerine göre, yurtdışında çalışma planı olanların yurtdışında çalışma planı olanlara göre, uzmanlık hedefi olanların uzmanlık hedefi olmayanlara göre ve kamu veya üniversitede çalışmayı planlayanların diğer gruplara göre mesleki adanmışlık düzeylerinin anlamlı derecede yüksek olduğu görülmektedir. Buna karşın yaş, sınıf ve aile hekim olup olmaması durumlarına göre mesleki adanmışlık düzeyinde anlamlı bir farklılaşma görülmemektedir. Ayrıca mesleki adanmışlık düzeyi ile akademik başarı arasında pozitif ve anlamlı bir korelasyon bulunmakta ve mesleki adanmışlık düzeyi akademik başarıyı olumlu yönde etkilemektedir. Sonuç olarak bu araştırmada insanlık için çok büyük bir öneme sahip olan hekimlik mesleğini icra edecek olan hekim adayları mesleki adanmışlık düzeyleri hangi seviyededir? Hangi değişkenlere göre farklılık göstermektedir? Mesleğe olan adanmışlık düzeyi hekim adayının akademik başarıları ile ilişkili midir veya akademik başarıları etkiler mi? gibi soruların cevapları bulunmaktadır. Bu ve benzeri çalışmaların hekimlik mesleğinin gelecekte daha verimli bir şekilde icra edilmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

EXTENDED ABSTRACT: Faculty of Medicine is one of the most critical education units of universities. Because the profession of medicine is a profession that is considered sacred because it is related to human health. Students who will practice the profession of medicine, which is considered a sacred profession in medical faculties, are studying. In this context, the way for countries to have a healthy society is that medical students receive a good education, love their profession and of course be successful academically. Recently, the Covid-19 epidemic, which started in China in December 2019 and turned into a pandemic, on the one hand, and some difficulties experienced in the working conditions of physicians in recent years, lay the groundwork for such research. This research was conducted to determine the differentiation status of the level of professional dedication towards the medical profession of Medical Faculty students according to some variables

and its effect on academic achievement. The research sample consists of a total of 302 people studying at Erciyes University Faculty of Medicine. Participants differ in terms of gender, age, class of education, reason for choosing medical school, the sector to be studied in the future, target country, target of specialization in medicine and whether there is a doctor in the family. 58.9% of the participants were female and 41.1% is male. According to the age variable, the highest level of participation is between the ages of 23-25 (46.7%). According to the class variable, the frequency and percentage distributions of the participants are close to each other. Participants mostly aim to work in public institutions (36.4%) in the future. In addition, a large number of people plan their career goals abroad (56.0%). 77.8% of the participants voluntarily entered the Faculty of Medicine and 92.4% of them have a goal of specialization in medicine. The rate of those whose first degree relatives are physicians is 13.6%. In the research, descriptive survey and relational survey models, which are quantitative research techniques, are used. The questions to be answered within the scope of the descriptive survey model in the research are as follows:

Question 1: Do the medical faculty students' level of dedication to the medical profession and their academic success differ according to gender?

Question 2: Do the level of dedication and academic achievement of medical faculty students differ according to age?

Question 3: Do the level of dedication and academic achievement of medical faculty students differ according to the class?

Question 4: Do the level of dedication and academic success of medical faculty students differ according to the reason for their preference?

Question 5: Do the level of dedication and academic success of the medical faculty students differ according to the sector they aim to work in?

Question 6: Do the level of dedication and academic success of the medical faculty students differ according to the country they aim to work in?

Question 7: Do the level of dedication and academic success of the medical faculty students differ according to the specialty goal?

Question 8: Do the level of dedication and academic success of medical faculty students differ according to the variable of being a physician in the family?

Within the scope of the relational screening model used in the research, it was tested whether there is a relationship between the level of professional dedication and academic achievement and whether the level of professional dedication has an effect on academic achievement. The data were collected by survey method through online platforms. The collected data are analyzed through SPSS and AMOS programs. The validity and reliability tests of the scales used in the research were conducted. The Cronbach Alpha value of the scale was calculated as $\alpha = 0.914$. Necessary assumptions have been tested in order to determine the analysis method to be used, and it is seen that the data exhibit normal distribution and there are no autocorrelation and multicollinearity problems. Therefore, within the scope of the descriptive survey model, an independent sample T test was used to detect significant differences between two variables, and a one-way ANOVA test was used to detect significant differences between more than two variables. In addition, linear correlation analysis was used to determine whether there was a linear relationship between the variables, and simple linear regression analysis was performed to determine whether the independent variable had an effect on the dependent variable. According to the results of the research, it is found that the levels of professional dedication of women compared to men, those who voluntarily preferred medical school compared to others, those who have a domestic study plan compared to those who have a study plan abroad, those who have a specialization goal compared to those who do not have a specialization goal, and those who plan to work in public or universities compared to other groups are found to be

significantly higher. On the other hand, there is no significant difference in the level of professional dedication according to age, class and being a family doctor or not. In addition, there is a positive and significant correlation between the level of professional dedication and academic achievement, and the level of professional dedication positively affects academic achievement. As a result, in this research, what is the level of professional dedication of the physician candidates who will practice the profession of medicine, which is of great importance for humanity? According to which variables does it differ? Is the level of dedication to the profession related to the academic success of the physician candidate or does it affect the academic success? The answers to such questions are found in the present study. It is expected that these and similar studies will contribute to the practice of the profession of medicine more efficiently in the future.